
VESNA INJAC

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

UDK 02:004(100)
027.54:004(497.11)

PAMĆENJE SRBIJE U PAMĆENJU EVROPE I PAMĆENJU SVETA

Sažetak: *Nacionalna strategija o digitalizaciji i očuvanju kulturnog nasleđa u Srbiji još uvek nije izrađena niti zvanično usvojena u Ministarstvu kulture, ali Narodna biblioteka Srbija (NBS) razvija Digitalnu biblioteku Srbije (DBS) od 2003. godine. NBS danas ima više od 100 digitalnih kolekcija građe koja pripada kulturnom nasleđu i oko dva miliona digitalnih jedinica. Od 2005. godine, kada je NBS postala punopravni partner projekta Evropska biblioteka (The European Library - TEL), sve njene digitalne kolekcije nalaze se na TEL portalu. Od 2008. godine, kada je pokrenut portal Europeana, sve digitalne kolekcije NBS uključene su na ovaj portal. Najznačajnije digitalne kolekcije NBS takođe su deo Svetske digitalne biblioteke (World Digital Library – WDL), projekta koji su pokrenuli UNESCO i Kongresna biblioteka. Iako još ne postoji zvanična nacionalna strategija digitalizacije kulturnog nasleđa, pamćenje Srbije je već postalo deo pamćenja Evrope i pamćenja sveta.*

Ključne reči: *Narodna biblioteka Srbija, Digitalna biblioteka Srbije, Nacionalni centar za digitalizaciju Srbije, Evropska biblioteka, Svetska digitalna biblioteka*

Nacionalna strategija o digitalizaciji i očuvanju kulturnog nasleđa u Srbiji

Ministarstvo kulture Republike Srbije osnovalo je 2008. godine Radnu grupu za izradu dokumenta o Nacionalnoj strategiji o digitalizaciji i očuvanju kulturnog nasleđa u Srbiji, ali, nažalost, ovaj dokument još nije završen. Narodna biblioteka Srbija je jedan od

osnivača Nacionalnog centra za digitalizaciju (NCD), koji je osnovan 2003. godine, u saradnji sa Narodnim muzejem, Arhivom Srbije, Jugoslovenskom kinotekom, Matematičkim institutom Srpske akademije nauka i umetnosti, Matematičkim fakultetom, Republičkim zavodom za zaštitu spomenika kulture. NCD organizuje svake godine međunarodne konferencije u Beogradu o digitalizaciji kulturnog nasleđa i objavljuje stručni časopis „Pregled Nacionalnog centra za digitalizaciju“. NCD je inicirao i osnivanje SEEDI (South-Eastern European Digitization Initiative – Digitalna inicijativa zemalja jugoistočne Evrope). Sledeće zemlje su članice SEEDI: Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Rumunija, Slovenija, Srbija, Turska, Češka Republika, Danska, Irska, Italija, Malta, Poljska. Prva međunarodna SEEDI konferencija održana je u Ohridu (2005), druga u Sofiji (2006), treća na Cetinju (2007), četvrta u Beogradu (2008), peta u Sarajevu (maj, 2010).

*Digitalna biblioteka Narodne biblioteke Srbije
(NBS)*



NBS je odlučila još pre više godina da ne čeka Nacionalnu strategiju o digitalizaciji kulturnog nasleđa, već da počne da radi na tom polju. NBS je usvojila strategiju digitalne biblioteke i sačinila listu prioriteta za digitalizaciju. Novi digitalni centar sa sedam stručnjaka osnovan je u NBS 2003. godine. NBS je 2005. godine kupila novu hibridnu liniju za mikrofilmovanje i skeniranje i jedan profesionalni skener visoke rezolucije – Book Eye. Krajem 2008. godine, NBS je kupila još dva profesionalna skenera marke Atiz i nove servere i storidže za digitalnu biblioteku.

Danas NBS ima oko dva miliona digitalnih jedinica u 100 različitih kolekcija. NBS je takođe izradila i zasebnu bazu za pretraživanje digitalnih dokumenata, te je njih moguće pretraživati zajedno kroz centralni indeks ili kao posebne kolekcije svaku pojedinačno.

U bazi postoji oko 20.000 različitih naslova.

Digitalne kolekcije NBS

U oko 100 digitalnih kolekcija, NBS poseduje različite dokumente kulturnog nasleđa: Kolekciju ćirilskih rukopisa (oko 600 rukopisa), Kolekciju epske narodne poezije (osam knjiga, 21 tom, 1254 pesme pretražive po naslovima, po pojedinačnim rečima, po grupama reči), Kolekciju stare i retke knjige (oko 200 knjiga), Kolekciju knjiga (Srpska književnost u 100 knjiga, Srpska dečja digitalna biblioteka sa 130 knjiga, Kolekcija knjiga Milutina Milankovića – 38, Kolekcija knjiga Slobodana Jovanovića – 20 knjiga i drugih uglednih srpskih autora – ukupno 450 knjiga), Kolekcija časopisa i novina („Politika“ 1904-1941 – oko 550.000 digitalnih slika, „Zenit“ 1921-1926, „Beogradske ilustrovane novine“ iz 1866, „Srpske ilustrovane novine“ 1881-1882, kao i 25 naslova drugih starih novina i časopisa), Kolekcija kartografske građe (Atlasi – 839, Beograd na starim mapama – 20, Đeneralštabna karta Srbije), Kolekcija gravira i likovne građe (Svetogorska grafika – 170, Beograd na starim grafikama, grafike Anastasa Jovanovića – ukupno devet kolekcija), Kolekcija štampanih muzikalija i fonodokumenata (507 digitalnih gramofonskih ploča na 78 obrtaju), Kolekcija fotodokumenata (Beograd na starim razglednicama, kolekcija albuma, kolekcija starih razglednica, Znameniti Srbi 19. veka, i tako dalje), Kolekcija plakata i dokumentacione građe (Pozorišni plakati od sredine 19. veka do 1945. godine, Objave i proglasi srpskih kraljevskih dinastija, i tako dalje), Kolekcija kataloga i bibliografija („Katalog knjiga na jezicima jugoslovenskih naroda 1868-1972“, „Katalog knjiga na jezicima jugoslovenskih naroda 1519-1867“, „Srpska bibliografija: knjige 1868-1944“; tekuća „Nacionalna bibliografija“), Kolekcija raznovrsnih dokumenata (Srpski ustavi od 1835. do 2006, DOI Srbija – institucionalni repozitorijum domaćih naučnih časopisa u punom tekstu, NBS onlajn izdanja).

NBS je inicirala digitalizaciju kulturnog nasleđa (kolekcije lokalne istorije i kulture) u 25 srpskih regionalnih javnih biblioteka. Mali mobilni tim NBS od tri stručnjaka sa prenosivim skenerom posetio je u periodu 2007–2009. godine oko 15 biblioteka. Oni su obrazovali lokalne bibliotekare i digitalizovali delove njihovih bibliotečkih kolekcija. NBS ima nameru da izgradi portal kulturnog nasleđa koje se čuva u srp-

skim javnim bibliotekama, u ovom trenutku napravljen je prototip portala.

Prema akcionom planu iz eSEE Agende + za razvoj informacionog društva 2007-2012, NBS ima nameru da izgradi portal srpskog kulturnog nasleđa koje se čuva ne samo u bibliotekama, već i u muzejima, arhivima i institucijama za audio-vizuelnu građu.

Evropska biblioteka (TEL)



NBS je postala punopravni partner projekta Evropska biblioteka u julu 2005. godine. To je bio veliki uspeh za NBS i za Srbiju koja još uvek nije članica Evropske unije. Ovaj uspeh je bio „izvor entuzijazma“ za sve stručnjake u NBS. Finansijska podrška je dobijena od Ministarstva kulture i Instituta za otvoreno društvo. NBS je dobila i institucionalnu podršku od Vlade Srbije i drugih državnih institucija (muzeja, arhiva, Nacionalnog centra za digitalizaciju). NBS je imala veoma dobru promociju i marketing TEL-a u srpskim medijima, u štampi, na radiju i televiziji. TEL se nalazi na pristupnoj veb stranici NBS, kao i u štampanom Vodiču o NBS i štampanom Vodiču o digitalnim kolekcijama NBS. TEL interfejsi i opisi kolekcija prevedeni su u vrlo kratkom vremenskom roku na srpski, engleski, francuski i nemački. U julu 2005. godine NBS je bila jedanaesti punopravni partner u projektu TEL, a danas projekat ima 48 partnera, sve evropske nacionalne biblioteke, članice CENL-a (Konferencije direktora evropskih nacionalnih biblioteka). U junu 2009. godine direktor NBS izabran je za člana Upravnog odbora TEL-a. Stručnjaci NBS su članovi Koordinacione radne grupe, Tehničke radne grupe, Uredničke radne grupe i Radne grupe za metadata podatke TEL-a. U martu 2006. godine, u Nemačkoj nacionalnoj biblioteci u Frankfurtu, stručnjak NBS je imao prezentaciju “Studija slučaja: NBS kao primer najbolje prakse timskog rada u TEL-u”.

Pretražive kolekcije NBS u TEL-u

Uzajamni katalog COBIB.SR

Uzajamni katalog Srbije COBIB.SR napravljen je od lokalnih onlajn kataloga Narodne biblioteke Srbije, Biblioteke Matice Srpske, Univerzitetske biblioteke „Svetozar Marković“ u Beogradu i Jugoslovenskog bibliografsko-informacionog instituta. Danas sadrži oko 2,3 miliona bibliografskih zapisa o svim vrstama bibliotečke građe iz oko 140 srpskih biblioteka uključenih u sistem uzajamnog kataloga.

DOI Srbija

DOI Srbija je kolekcija oko 50 naučnih časopisa koji izlaze u Srbiji. Digitalna arhiva punih tekstova obuhvata poslednjih pet godina, a časopisi su obrađeni od korica do korica. Sve referisane časopise izdaju profesionalne asocijacije, a neki od njih su indeksirani i u Web of Science. Metapodaci, kao i puni tekstovi, urađeni su prema OAI-PMH, i mogu biti preuzeti bez nadoknade.

Kolekcija ćirilskih rukopisa

Kolekcije ćirilskih rukopisa se sastoje od digitalnih kopija rukopisa iz fonda Narodne biblioteke Srbije, rukopisa iz srpskih manastira koji se čuvaju u NBS i raznih rukopisa dobijenih na poklon ili razmenom. „Miroslavljevo jevanđelje“ iz 12. veka se izdvaja kao najstariji i najlepši srpski rukopisni spomenik koji je 2005. godine uvršten u Uneskov registar pisanog kul-



„Miroslavljevo jevanđelje“ iz 12. veka

turnog nasleđa „Pamćenje sveta“. Značajne su i kolekcije rukopisa iz fonda Arheografskog odeljenja NBS, manastira Peći i Dečani, kao i kolekcija slovenskih rukopisa Jerneja Kopitara koja se čuva u Nacionalnoj i univerzitetskoj knjižnici Slovenije u Ljubljani. Digitalizovano je „Radoslavljevo jevanđelje“ u 12 sačuvanih listova, kolekcija ćirilskih rukopisa biblioteke Čestera Bitija u Dublinu i kolekcija koptskih rukopisa iz fonda NBS. U celosti su objavljeni „Studenički tipik“ iz 1208. godine i „Katalog ćirilskih rukopisa manastira Hilandar“ iz 1908. godine.

Kolekcija stare i retke knjige

Kolekcija stare i retke knjige se sastoji od digitalizovanih materijala iz posebnih fondova Narodne biblioteke Srbije. Kolekcija stare knjige sadrži knjige izdate od početka štampanja do 1867. godine, to jest do godine u kojoj je zvanično u Srbiji usvojen pravopis Vuka Karadžića. Digitalna kolekcija sadrži deset vrednih potkolekcija digitalizovanih originalnih izdanja najznačajnijih srpskih autora 18. i 19. veka, uglavnom iz oblasti jezika i književnosti: Vuk Stefanović Karadžić, Dositej Obradović, Petar Petrović Njegoš, Đura Daničić, Branko Radičević, Jovan Sterija Popović, Zaharije Orfelin, Atanasije Stojković, Jovan Rajić i Stojan Novaković.



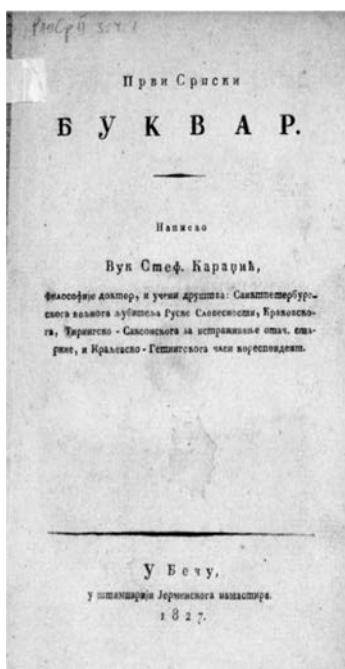
„Radoslavljevo jevanđelje“ iz 15. veka

Kolekcija plakata i dokumentacionog materijala

Kolekcije plakata i dokumentacionih materijala se sastoje od digitalizovane građe iz posebnih fondova Narodne biblioteke Srbije. Sadrže kolekcije: Objave i proglosti srpskih kraljevskih dinastija Karađorđevića, Obrenovića i Petrovića s kraja 19. i početka 20. veka; Pozorišni plakati – preko 500 digitalnih dokumenata koji pružaju uvid u pozorišni život od sredine 19. do sredine 20. veka i Stare hartije od vrednosti.

Kolekcija knjiga

Kolekcija knjiga se sastoji od digitalizovane građe iz fonda Narodne biblioteke Srbije. To je raznorodna kolekcija u okviru koje je veoma zanimljiva Srpska dečja digitalna biblioteka sa 127 najlepših odabranih knjiga za decu. Značajne su i potkolekcije Srpska književnost u 100 knjiga – stručni pregled i najpotpunija kolekcija srpske književnosti od 12. do 20. veka i Kolekcija knjiga, grafika i razglednica posvećenih Napoleonu. Tu su još i potkolekcije knjiga Milutina Milankovića, Slobodana Jovanovića, Zorana Đinđića i veoma interesantna kolekcija dela i rukopisa srpskog pesnika Momčila Nastasijevića.



Prvi srpski bukvar Vuka Stefanovića Karadžića, štampan u Beču 1827. godine.

Kolekcija novina i časopisa

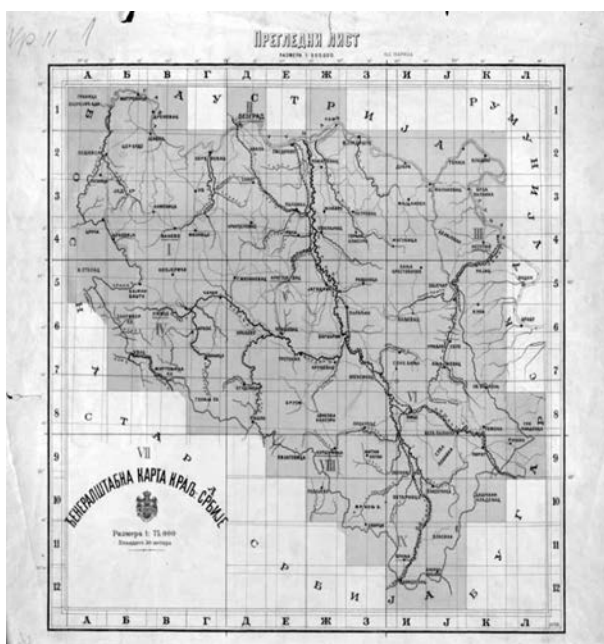
Bogata kolekcija novina i časopisa se sastoji od digitalizovane građe iz fonda Narodne biblioteke Srbije u kojoj najvažnije mesto pripada digitalizovanoj „Politici“ (1904-1941), najznačajnijem srpskom dnevnom listu. Posebno mesto u kolekciji zauzimaju časopis „Zenit“ (1921-1926), čuveni jugoslovenski avangardni časopis, i list „Srpske Novine“ (1834-1919). Najveći deo kolekcije čine naslovi srpske periodike iz 19. veka, uglavnom listovi za književnost, zabavu, nauku, poput „Vile“, „Javora“, „Danice“, „Matice“, „Beogradskih“ i „Srpskih ilustrovanih novina“. U ovoj kolekciji se nalaze i tri ugledna književna časopisa prve polovine 20. veka: „Srpski književni glasnik“, „Misao“ i „Književni jug“.



Politika, prvi broj od 12. januara 1904. godine.

Kolekcija kartografske građe

Kolekcija kartografske građe se sastoji od digitalizovane građe iz posebnih fondova Narodne biblioteke Srbije. Sadrži potkolekcije: Atlasi – digitalne kopije originalnih starih atlasa štampanih u periodu od 16. do 19. veka na čijim stranicama je prikazan geografski prostor Srbije i susjednih zemalja, Beograd na starim mapama – stare karte Beograda štampane u periodu od 16. do 19. veka i „Đeneralštabna karta Srbije“ – štampana u Beogradu 1894. godine kao prva specijalna vojna karta Srbije objavljena u zemlji.



„Generalštabna karta Srbije“ – štampana u Beogradu 1894. godine.

Kolekcija inkunabula

Kolekcija starih štampanih knjiga se sastoji od digitalnih kopija najstarijih srpskih štampanih knjiga iz fonda Narodne biblioteke Srbije. Sadrži potkolekcije knjiga iz štamparije Crnojevića na Cetinju, koja 1493. godine štampa prvu južnoslovensku ćirilsku knjigu „Oktoih prvoglasnik“, i potkolekciju knjiga štampanih u Goraždanskoj štampariji (1519-1523), drugoj štampariji koja je štampala „srpskim jezikom i pismom“.

Kolekcija gravira i likovnog materijala

Kolekcija gravira i likovne građe sastoji se od digitalizovanih dokumenata iz posebnih fondova Narodne biblioteke Srbije. Sadrži potkolekcije: Grafike Anas-tasa Jovanovića – portrete i scene iz srpske istorije, Beograd na starim grafikama – digitalizovane grafike od 16. do 19. veka sa beogradskim motivima, Sedam linoreza Mihaila S. Petrova – pionira srpske savremene grafike i Svetogorsku grafiku – digitalne kopije grafika iz svetogorskih manastira Hilandar, Vatoped, Simonopetra i Kutlumuš.



Manastir Hilandar, grafika Zaharija Orfelina
iz 1779. godine,

Kolekcija fotodokumenata

Kolekcija fotodokumenata se sastoji od digitalizovanih dokumenata iz posebnih fondova Narodne biblioteke Srbije. Sadrži potkolekcije: Beograd na fotografijama Branimira Debeljkovića – 88 fotografija najznačajnijeg domaćeg umetničkog fotografa i teoretičara fotografije; Portreti Anastasa Jovanovića – album iz 1860. godine s portretima znamenitih ličnosti iz srpske istorije; album Znameniti Srbi 19. veka; al-



Pogled na tri različita motiva iz Beograda, razglednica iz
1899. godine.

bum Poseta kralja Petra Karadorđevića Hilandaru iz 1910. godine i stare razglednice Beograda, dunavskih gradova, iz balkanskih i Prvog svetskog rata.

Kolekcija raznovrsne građe

Kolekcija raznovrsne građe sastoji se od digitalnih kopija dokumenata koji ne potpadaju pod standardne tipove bibliotečke građe. Kao najinteresantiji deo ove kolekcije se izdvaja kolekcija Srpski ustavi – 13 štampanih srpskih ustava od 1835. do 2006. godine.

Kolekcije NBS u TEL-u samo za pregled

Onlajn tekuća bibliografija Srbije

Onlajn tekuća bibliografija Srbije, od 2003. godine, sadrži različite Serije: Monografske publikacije, Prevodi, Monografske zvanične publikacije, Nekonjižna građa, Serijske publikacije, Serijske zvanične publikacije, Članci i prilozi u serijskim publikacijama. Dostupno bez naknade.

*Katalog knjiga na jezicima jugoslovenskih naroda:
1519-1867 (1 tom)*

Digitalna kopija štampanog kataloga iz 1973. godine, sadrži oko 500 digitalnih slika, to je prvi proizvod projekta retrospektivne konverzije, takozvani slikovni katalog sa oko 3.000 bibliografskih zapisa za knjige iz kolekcija NBS. Pretraživ je na osnovnom nivou po autorima.

*Katalog knjiga na jezicima jugoslovenskih naroda:
1868-1972 (14 tomova)*

Digitalna kopija štampanog kataloga iz 1975. godine sa oko 14.000 digitalnih slika, jedan od prvih rezultata projekta retrospektivne konverzije. Ovaj slikovni katalog sadrži oko 350.000 bibliografskih zapisa za knjige koje se nalaze u fondovima Narodne biblioteke Srbije. Sadržaj Kataloga može se prelistavati po tomovima i prvom slovu odrednice.

Srpska bibliografija. Knjige: 1868-1944 (20 tomova)

Digitalna kopija štampane retrospektivne srpske bibliografije knjiga sa 20.000 digitalnih slika, jedan je od prvih rezultata projekta retrospektivne konverzije. Ovaj slikovni katalog sadrži oko 120.000 bibliografskih zapisa srpskih knjiga koje se čuvaju u svim svetskim bibliotekama i može se prelistavati po tomovima i prvom slovu odrednice.

Europeana



Evropska biblioteka je organizaciona osnova za Evropsku digitalnu biblioteku. Ova inicijativa Evropske komisije obuhvata ne samo biblioteke, već i muzeje, arhive i druge kulturne institucije. Europeana je promovisana 2008. godine, a danas na svom portalu ima oko sedam miliona digitalnih jedinica iz gotovo svih evropskih zemalja. To je portal evropskog kulturnog nasleđa. Srbija nije članica Evropske unije i NBS ne može da postane punopravni član Europeane, ali je NBS “donator” digitalnih sadržaja. Sve digitalne kolekcije NBS već su uključene u Europeanu. Na primer: ako Europeanu pretražujemo po ključnoj reči “Beograd”, dobićemo 278 dokumenata iz NBS, 88 iz Francuske, 19 iz različitih evropskih institucija, 12 iz Velike Britanije, sedam iz Belgije, pet iz Holandije, tri iz Nemačke i jedan iz Slovenije; kao i različite vrste dokumenata: 60 tekstova, 279 slika i 74 video zapisa – ukupno 413 dokumenata. Pamćenje Srbije je već prisutno u pamćenju Evrope – u Europeani.

NBS kao koordinator Evropske romske digitalne kolekcije

Inicijativa za ovaj projekat prihvaćena je na sastanku Upravnog odbora Evropske biblioteke koji je održan u Hagu, u martu 2006, a odobrena je i na Konferenciji direktora evropskih nacionalnih biblioteka u Sankt Petersburgu, u septembru 2006. godine. Inicijator i koordinator projekta je Narodna biblioteka Srbija. To je prvi panevropski projekat u okviru TEL-a. Glavni cilj projekta je izgradnja digitalne kolekcije romskog književnog nasleđa iz evropskih zemalja na romskom jeziku. Romska manjina je najveća manjina u Evropi, oko osam do deset miliona ljudi, ali Romi nemaju ni svoju zemlju, ni svoju nacionalnu biblioteku.

Drugi ciljevi: ojačati svest romskih čitalaca da je njihov jezik društveno i kulturno ravnopravan sa svim drugim evropskim jezicima; privući istraživače i čitačku romsku zajednicu da pročitaju razne tekstove koji su objavljeni u Evropi na romskom jeziku; uvesti

inovativne metode za očuvanje romskog nasleđa; kreirati najbogatiju tačku pristupa za sadržaje na romskom jeziku; promovisati romsko književno nasleđe kao deo evropskog književnog blaga. Čitaoci ove digitalne kolekcije su geografski rasprostranjeni širom sveta, uglavnom u Evropi i to su svi pojedinci koji govore romski: mladi Romi, nastavnici romskog jezika, naučni radnici, romski studenti i profesori na odeljenjima za romske studije, široka publika Roma čitalaca koji imaju pristup internetu.

U prvoj fazi, cilj je bio da se prikupi bibliografija romskih knjiga i periodike iz evropskih nacionalnih biblioteka. NBS je prikupila oko 25 bibliografija iz evropskih nacionalnih biblioteka i izgradila zajedničku bazu podataka i veb sajt projekta – www.romi.nb.rs. U drugoj fazi, odabrani materijali na romskom jeziku iz ove bibliografije su digitalizovani.

Pošto je Srbija bila predsedavajuća zemlja Dekadom inkluzije Roma 2005-2015, od jula 2008. do jula 2009. godine, NBS je organizovala izložbu “Romska pisana reč”, koja je otvorena u Narodnoj banci Srbije 8. aprila 2009. godine, za Svetski dan Roma. Iz privatne kolekcije srpskog romskog eksperta gospodina Dragoljuba Ackovića, NBS je digitalizovala oko 50.000 stranica i slika (prvu knjigu o Romima objavljenu u Srbiji 1803. godine, rukopis rečnika romsko-nemačko-srpskog jezika, Svetozara Simića, napisanog u koncentracionom logoru za vreme Drugog svetskog rata, i tako dalje).

U martu 2010. godine na portal Evropske biblioteke postavljena je virtuelna izložba „Romsko putovanje“ za koju su odabrani različiti dokumenti – rukopisi, knjige, časopisi, razglednice, fotografije, audio i video zapisi iz kolekcija NBS, nacionalnih biblioteka Švedske, Danske, Moldavije, Gruzije i Fonogram arhiva Austrijske akademije nauka iz Beča.

Svetska digitalna biblioteka



NBS je potpisala sporazum sa Kongresnom bibliotekom iz Vašingtona 17. aprila 2008. godine i time je postala punopravni partner u projektu Svetska di-

gitalna biblioteka (World Digital Library – WDL). U tom trenutku, NBS je bila osma biblioteka partner u ovom značajnom svetskom projektu za biblioteke – zajedno sa Kongresnom bibliotekom, Bibliothecom Alexandrinom i nacionalnim bibliotekama Egipta, Brazila, Japana, Kine i Rusije. WDL pruža pristup na internetu, besplatno i na više jezika, značajnoj građi kulturnog nasleđa iz svih zemalja i kultura širom sveta. U aprilu 2009. godine pokrenut je i postavljen u operativni nivo rada WDL portal, u sedištu UNESCO-a u Parizu. Trenutno WDL ima 32 institucionalna partnera iz različitih zemalja sveta.

„Miroslavljevo jevanđelje“, srpski rukopis iz 1180. godine (koji je deo UNESCO-vog registra „Pamćenje sveta“) i časopis „Zenit 1921-1926“ prve su kolekcije iz Srbije koje su postale dostupne preko WDL portala. Gospodin Sreten Ugričić, direktor NBS, izabran je za člana Komisije za selekciju građe WDL projekta. Pamćenje Srbije već je prisutno u Pamćenju sveta – kroz projekat Svetske digitalne biblioteke.

Novi kooperativni projekti NBS

Od oktobra 2009. godine, Srbija ima pravo da učestvuje u traženju sredstava za projekte Evropske unije kroz programe – FP7, ICT PSP, Europe Culture.

NBS je partner u projektu EMBARK (Unapređenje baze Manuskriptorijuma kroz dodavanje rukopisa sa Balkana), projektu Evropske unije kroz program Kultura, od septembra 2010. do maja 2012. godine. Ostali partneri su: Nacionalna biblioteka Češke Republike (koordinator), Institut za bugarski jezik Bugarske akademije nauka, Veria Centralna Narodna biblioteka iz Grčke.

U junu 2010. godine, NBS kroz program ICT PSP „Digitalne biblioteke“, aplicirala je za sredstva sa projektom „Prvi svetski rat u Europeani“. Partneri su joj nacionalne biblioteke Nemačke (Berlin, koordinator), Francuske, Velike Britanije, Danske, Belgije, Italije i Austrije. Prijava je prihvaćena i početak realizacije projekta počinje u maju 2011. godine. Projekat će trajati tri godine, od 2011. do 2013.

Zaključak

NBS ima veoma bogatu digitalnu biblioteku.

NBS će izgraditi digitalni portal svih srpskih biblioteka.

NBS će izgraditi portal srpskog kulturnog nasleđa koje se čuva u različitim institucijama (muzejima, arhivima, institucijama za audio i video građu).

NBS digitalne kolekcije su deo Evropske biblioteke.

Sve srpske biblioteke će biti deo Evropske biblioteke.

NBS digitalne kolekcije su deo Europeane.

Sve srpske institucije za zaštitu kulturnog nasleđa će biti deo Europeane.

NBS je deo Svetske digitalne biblioteke.

Sve srpske institucije za zaštitu kulturnog nasleđa će biti deo Svetske digitalne biblioteke.

LITERATURA:

Digitalna biblioteka NBS (Digital Library of Serbia), 30. 09. 2010, <http://digital.nb.rs>

Europeana, 30. 09. 2010, <http://www.europeana.eu/portal/>

Evropska biblioteka (The European Library – TEL), 30. 09. 2010, <http://www.theeuropeanlibrary.org>

Evropska romska digitalna kolekcija (European Romani Digital Collection), 30. 09. 2010., <http://romi.nb.rs/>

Injac V. and Jovanović V., *Digital Collections of the National Library of Serbia, National Library of Serbia*, Belgrade 2007, str.56.

Online edition: 30.09.2010.

<http://digital.nb.rs/pdf/vodici/guidedigital.pdf>

Injac V., Jovanović V. i Ilić S., *Guide through the National Library of Serbia*, National Library of Serbia, Belgrade 2006, str. 72.

Onlajn izdanje: 30.09.2010,

<http://digital.nb.rs/pdf/vodici/guidenls.pdf>

Injac V. i Jovanović V., *Vodič kroz digitalne zbirke Narodne biblioteke Srbije*, Narodna biblioteka Srbije, Beograd 2007, str. 56.

Onlajn izdanje: 30.09.2010,
<http://digital.nb.rs/pdf/vodici/vodicdigitalne.pdf>

Jovanović V. i Ilić S., *Vodič kroz Narodnu biblioteku Srbije*, Narodna biblioteka Srbije, Beograd 2006, str. 72.

Onlajn izdanje: 30.09.2010,
<http://digital.nb.rs/pdf/vodici/vodickroznbs.pdf>

Narodna biblioteka Srbije (National Library of Serbia), 30.09.2010, www.nb.rs

Roma Journey (TEL portal), 30.09.2010,
http://www.theeuropeanlibrary.org/exhibition/roma_journey/eng/index.html

Svetska digitalna biblioteka (World Digital Library), 30.09.2010., <http://www.wdl.org/>

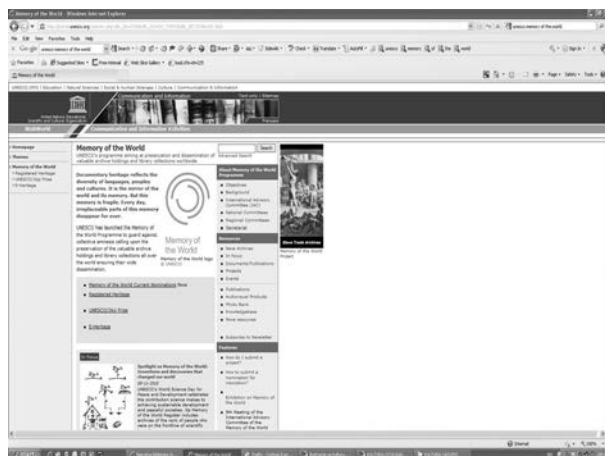
Uzajamni katalog Srbije – Virtuelna biblioteka Srbije (Serbian Union Catalogue – Virtual Library of Serbia), 30.09.2010., <http://www.vbs.rs/cobiss/>

Vesna Injac
National library of Serbia, Belgrade

MEMORY OF SERBIA IN MEMORY OF EUROPE AND OF THE WORLD

Abstract

The National Strategy on digitization and preservation of cultural heritage in Serbia is not yet created nor adopted officially in Ministry of Culture, but the National Library of



Unesco – Memory of the World

Serbia (NLS) is developing the Digital Library of Serbia (DLS) from 2003. NLS has more than 100 digital collections of cultural heritage material and about two million of digital items. From 2005, when the NLS became the full partner of The European Library project (TEL), all its digital collections are included at the TEL portal. From 2008, when the portal of Europeana was launched, all digital collections of the NLS are integrated at this portal. Most precious digital collections of the NLS are also part of the World Digital Library (WDL), project established by Unesco and Library of Congress. Although there is still no official Serbian strategy of digitization of cultural heritage, memory of Serbia has already become part of Europe's memory and memory of the world.

Key words: *National Library of Serbia, Serbian Digital Library, Serbian National Centre for Digitization, The European Library, Europeana, The World Digital Library*

